Cekos In Ekspert

На основу члана 45. став 8. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 53/93, 53/93 - др. закон, 67 /93 - др. закон, 48/94 - др. закон, 54/96 и 101/05 - др. закон),

Министар здравља доноси

ПРАВИЛНИК
О НАЧИНУ ОДРЕЂИВАЊА И ОДРЖАВАЊА ЗОНА САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА

(Сл. гласник РС бр. 92/08)

Основни текст на снази од 18/10/2008 , у примени од 18/10/2008

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овим правилником ближе се прописује начин одређивања и одржавања зона санитарне заштите подручја на ком се налази изворište које се по количини и квалитету може користити или се користи за јавно снабдевање водом за пиће (у даљем тексту: изворište).

(2) Одредбе овог правилника односе се и на изворишта природне минералне воде.

Члан 2.

Појмови употребљени у овом правилнику имају следећа значења:

1) "изворište" је простор око водозахватног објекта из кога се, ради јавног водоснабдевања или флаширања природне минералне воде, захвата вода из тела подземне воде или из површинског водног тела;

2) "издан" је тело подземне воде у порозној средини међузрнског типа, као и тело подземне воде у порозној средини карстно-пукотинског типа;

3) "зона санитарне заштите изворишта" је простор око водозахватног објекта, на ком се прати изградња и делатност изграђених објеката и вршење других активности, које могу да изазову промену природног састава воде уношењем патогених микроорганизама и/или промену физичких и хемијских својстава водног тела;

4) "повлатни заштитни слој" је стена која се налази изнад водоносне средине и својим особинама доприноси умањењу или неутралисању утицаја загађивача са површине терена;

5) "слив" је област са које се површинска и подземна вода мрежом површинских и подземних токова креће ка водозахватном објекту на изворишту;

6) "хидролошки циклус" је временски период од најмање годину дана, током ког се у сваком годишњем добу врши утврђивање природног састава воде из изворишта, најмање у обиму проширене анализе у складу са прописом којим се уређује здравствена исправност воде за пиће;

7) "рањивост подземне воде" је степен вероватноће загађења издани било којом врстом загађујућих материја у зависности од филтрационих карактеристика повлатног слоја.

Члан 3.

Подручје на ком се налази изворište мора бити заштићено од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта и природни састав воде на изворишту.

Члан 4.

У циљу заштите воде у изворишту успостављају се:

1) зона непосредне санитарне заштите (у даљем тексту: зона I);

2) ужа зона санитарне заштите (у даљем тексту: зона II) и

3) шира зона санитарне заштите (у даљем тексту: зона III).

II. ОДРЕЂИВАЊЕ ЗОНА САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 5.

Зону санитарне заштите изворишта чине површинска и подповршинска област слива и одређује се проценом утицаја насталих услед активности на сливу и зависи од хидрогеолошких карактеристика слива, врсте изворишта и његовог окружења, количине воде која се захвата из изворишта и других чинилаца који утичу на издашност изворишта и природни састав воде на изворишту.

1. Зоне санитарне заштите изворишта подземне воде

1.1. Зона I изворишта подземне воде

Члан 6.

(1) Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта.

(2) Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом, растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос.

Члан 7.

Зона I изворишта подземне воде, у којој због надзирања и одржавања борави стално запослена особа, ограђује се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом која не може бити ближа од 10 m од водозахватног објекта који окружује.

Члан 8.

Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, ограђује се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом која не може бити ближа од 3 m од водозахватног објекта који окружује.

1.2. Зона II изворишта подземне воде

1.2.1. Издан у порозној средини међузрнског типа

Члан 9.

У порозној средини међузрнског типа, када је подземна вода са слободним нивоом и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, зона II обухвата простор са ког вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 50 дана.

Члан 10.

У порозној средини међузрнског типа, када је подземна вода под притиском и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, простирање зоне II не може да буде краће од 50 m од водозахватног објекта.

1.2.2. Издан у порозној средини карстно-пукотинског типа

Члан 11.

У порозној средини карстно-пукотинског типа, када је подземна вода са слободним нивоом и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, зона II обухвата простор са ког вода дотиче до водозахватног објекта за најмање један дан.

Члан 12.

У порозној средини карстно-пукотинског типа, када је подземна вода под притиском и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, простирање зоне II не може да буде краће од 500 m од водозахватног објекта.

Члан 13.

Код издани у порозној средини карстно-пукотинског типа ограђује се и понор, вртача, расед и други карстни облик у оквиру зоне II у који вода непосредно понире и на који се примењују заштитне мере као за зону I.

1.2.3. Издан покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача

Члан 14.

Зона II може се изједначити са зоном I када је водоносна средина издани у порозној средини међузрнског типа и издани у порозној средини карстно-пукотинског типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена.

1.3. Зона III изворишта подземне воде

1.3.1. Издан у порозној средини међузрнског типа

Члан 15.

У порозној средини међузрнског типа, када је подземна вода са слободним нивоом и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, зона III обухвата простор са ког вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 200 дана.

Члан 16.

У порозној средини међузрнског типа, када је подземна вода под притиском и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, простирање зоне III не може да буде краће од 500 m од водозахватног објекта.

1.3.2. Издан у порозној средини карстно-пукотинског типа

Члан 17.

У порозној средини карстно-пукотинског типа, када је подземна вода са слободним нивоом и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, зона III обухвата цело сливно подручје.

Члан 18.

У порозној средини карстно-пукотинског типа, када је подземна вода под притиском и када је водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача са површине терена, простирање зоне III не може да буде краће од 1000 m од водозахватног објекта у правцу тока воде.

Члан 19.

Код издани у порозној средини карстно-пукотинског типа ограђује се и понор, вртача, расед и други карстни облик у оквиру зоне III у који вода непосредно понире и на који се примењују заштитне мере као за зону I.

1.3.3. Издан покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача

Члан 20.

Зона III може се изједначити са зоном II када је водоносна средина издани у порозној средини међузрнског типа и издани у порозној средини карстно-пукотинског типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена.

2. Зоне санитарне заштите акумулације површинске воде

2.1. Зона I акумулације површинске воде

Члан 21.

(1) Зона I акумулације површинске воде обухвата језеро из кога се захвата вода за јавно водоснабдевање, укључујући врх преградног објекта ако је акумулација вештачка и приобално подручје акумулације чија ширина износи 10 m у хоризонталној пројекцији од нивоа воде при највишем нивоу воде у језеру.

(2) Зона I акумулације површинске воде обухвата и надземну притоку дуж целог тока и подручје са обе стране притоке чија ширина износи најмање 10 m у хоризонталној пројекцији мерено од нивоа воде при водостају притоке који се јавља једном у 10 година.

2.2. Зона II акумулације површинске воде

Члан 22.

Зона II акумулације површинске воде обухвата подручје око језера чија ширина износи 500 m мерено у хоризонталној пројекцији од спољне границе зоне I.

2.3. Зона III акумулације површинске воде

Члан 23.

Зона III акумулације површинске воде обухвата подручје изван границе зоне II до границе која заокружује површину слива.

3. Зона санитарне заштите отвореног водотока

Члан 24.

Зона I водозахвата у отвореном водотоку обухвата акваторију и територију око водозахватног објекта, при чему се овај простор у водотоку обележава плутачама, а на обали оградом којом се спречава неконтролисан приступ људи и животиња, тако да се зона I узводно простире најмање 100 m, обострано бочно у односу на ток воде по 30 m и низводно 20 m.

4. Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта

Члан 25.

Површина и просторно пружање зона санитарне заштите изворишта приказују се у Елаборату о зонама санитарне заштите изворишта.

Члан 26.

Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта садржи следеће целине:

1) пројектни задатак у односу на намену изворишта;

2) податке о географским, топографским, морфолошким, геолошким, хидрогеолошким, хидролошким, хидродинамичким и другим карактеристикама слива и изворишта;

3) податке о протицају, билансу површинских и подземних вода слива, положају и начину прихрањивања и пражњења изворишта у природним условима, а за изворишта подземне воде брзину тока воде и хидрогеолошке параметре повлатне, водоносне и подинске средине;

4) податке о положају водозахватног објекта у простору израженог преко координатног система, о техничким карактеристикама водозахватног објекта и количини воде захваћене на изворишту;

5) резултате моделских испитивања кретања подземне воде у водоносној средини изворишта;

6) податке о природном саставу воде из изворишта током хидролошког циклуса;

7) податке релевантне за оцену рањивости подземних вода на загађивање;

8) предлог граница зона са наведеним критеријумом усвојеним за њихово одређивање;

9) катастар постојећих објеката и активности унутар зона заштите;

10) податке о епидемиолошкој ситуацији на сливу и на подручју које је предложено за зоне санитарне заштите;

11) предлог мера за успостављање контролног мониторинга вода у зонама санитарне заштите у квалитативном и квантитативном смислу;

12) закључак у односу на пројектни задатак у смислу подобности локације изворишта;

13) графичке прилоге у одговарајућој размери, и то: геолошку и хидрогеолошку карту слива и изворишта са водозахватним објектом, геолошки и хидрогеолошки профил слива и зоне водозахвата,

карту загађивача, карту рањивости подземних вода на загађивање, карту са уцртаним природним и са уцртаним усвојеним границама зона санитарне заштите, а за извориште подземне воде у међузрнској средини приказано и просторно пружање струјних линија ка водозахватном објекту са дијаграмом изохрона.

III. ОДРЖАВАЊЕ ЗОНА САНИТАРНЕ ЗАШТИТЕ

1. Одржавање зоне III

Члан 27.

У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

1) трајно подземно и надземно складиштење опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;

2) производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;

3) комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;

4) испуштање отпадне воде и воде која је служила за расхлађивање индустријских постројења;

5) изградња саобраћајница без канала за одвод атмосферских вода;

6) експлоатација нафте, гаса, радиоактивних материја, угља и минералних сировина;

7) неконтролисано депоновање комуналног отпада, хаварисаних возила, старих гума и других материја и материјала из којих се могу ослободити загађујуће материје испирањем или цурењем;

8) неконтролисано крчење шума;

9) изградња и коришћење ваздушне луке;

10) површински и подповршински радови, минирање тла, продор у слој који застире подземну воду и одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако ти радови нису у функцији водоснабдевања;

11) одржавање ауто и мото трка.

2. Одржавање зоне II

Члан 28.

У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

1) изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности из члана 27. овог правилника;

2) стамбена изградња;

3) употреба хемијског ђубрива, течног и чврстог стајњака;

4) употреба пестицида, хербицида и инсектицида;

5) узгајање, кретање и испаша стоке;

6) камповање, вашари и друга окупљања људи;

7) изградња и коришћење спортских објеката;

8) изградња и коришћење угоститељских и других објеката за смештај гостију;

9) продубљивање корита и вађење шљунка и песка;

10) формирање нових гробаља и проширење капацитета постојећих.

3. Одржавање зоне I

Члан 29.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

1) изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности из члана 28. овог правилника;

2) постављање уређаја, складиштење опреме и обављање делатности које нису у функцији водоснабдевања;

3) кретање возила која су у функцији водоснабдевања ван за то припремљених саобраћајница, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији водоснабдевања, коришћење пловила на моторни погон, одржавање спортова на води и купање људи и животиња;

4) напајање стоке;

5) узгајање рибе ради комерцијалног изловљавања.

Члан 30.

(1) Приступ зони I дозвољен је лицу запосленом у водоводном предузећу.

(2) Правно лице или предузетник који управља водоводним системом, приступ зони I може изузетно, у оправданим случајевима, дозволити и другом лицу.

(3) О посетиоцу зоне I из става 2. овог члана води се евиденција која садржи личне податке посетиоца, период и разлог посете.

4. Обележавање заштитне зоне

Члан 31.

(1) Положај водозахватне грађевине у простору дефинише се географским координатним тачкама.

(2) Граница зоне заштите у Елаборату о зонама санитарне заштите изворишта приказује се податком о величини површине зоне, и то:

1) за зону I, дефинише се навођењем броја катастарске парцеле и катастарске општине на којој се формира или положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата;

2) за зону II и зону III, дефинише се положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата.

(3) Природна граница зоне санитарне заштите одређена на основу критеријума из овог правилника, налази се унутар затворене изломљене линије која се одређује геодетским координатама.

Члан 32.

(1) Граница зоне I и зоне II на терену обележава се видљивим ознакама (у даљем тексту: ознака).

(2) Ознака се прави од постојаног материјала и поставља се на месту улаза саобраћајнице и пешачке стазе у зону санитарне заштите, као и на погодно одабраној локацији на граници зоне санитарне заштите ван коридора саобраћајнице и пешачке стазе, на начин да омогућава обавештеност пролазника о приступању зони санитарне заштите.

Члан 33.

(1) Ознака има облик правоугаоника димензија 1000 x 800 mm и поставља се на два метална стуба минималне висине 1600 mm.

(2) На ознаци се исписује хоризонтално и вертикално центриран текст чији садржај и величина зависи од врсте зоне санитарне заштите која се обележава, и то:

1) реч: "зона" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm стоје речи: "непосредне заштите" словима величине 75 mm, испод којих са размаком између редова од 50 mm стоји реч: "забрањен" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm стоје речи: "приступ незапосленим" словима величине 75 mm, испод којих са размаком између редова од 50 mm стоји реч: "изворište" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm словима величине 75 mm стоји назив изворишта;

2) реч: "опрез" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm стоји реч: "зона" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm стоје речи: "уже заштите" словима величине 75 mm, испод којих са размаком између редова од 50 mm стоји реч: "изворište" словима величине 75 mm, испод које са размаком између редова од 50 mm словима величине 75 mm стоји назив изворишта.

(3) Основна боја ознаке је бела, а слова су црвене боје.

IV. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 34.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите објеката за снабдевање водом за пиће ("Службени гласник СРС", број 33 /78).

Члан 35.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 110-00-48/2005-04
У Београду, 17. септембра 2008. године

Министар,
проф. др Томица Милосављевић, с.р.

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs